

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף א' חינוך מיוחד

חוברת מידע להורים

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

התאמות נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה

יולי 2019

תוכן עניינים

- 3 רקע: חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות
- 4 1. תקנות התאמות נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה
- 5 2. הנגשה פרטנית לתלמיד במערכת החינוך
- 7 3. הגשת בקשה להנגשה
- 8 4. טיפול בבקשה להתאמות הנגשה פרטנית לתלמיד
- 8 א. התאמות הנגשה פיזיות
- 9 ב. התאמות הנגשה בתחום הפדגוגי והטכנולוגי
- 10 ג. התאמות לטיולים ופעילויות פנים וחץ בית ספריות
- 10 ד. סיוע של חיית שירות (כלב)
- 11 5. לתשומת ליבכם ההורים
- 11 6. טיפול בבקשה להתאמות הנגשה פרטנית להורה
- 12 7. תרשים תהליך הגשת בקשה וטיפול בהתאמות הנגשה פרטניות

נספחים:

- 13 נספח 1- בקשת הורים להנגשה עבור ילדם (טופס מס' 1)
- 14 נספח 2- ההתאמות האפשריות ע"פ התוספת השנייה
- 17 נספח 3- ערר להחלטת הרשות על הנגשה טכנולוגיות (טופס 3 ה')
- 18 נספח 4- אישור הורים על קבלת התאמות הנגשה טכנולוגיות (טופס 3 ז')
- 19 נספח 5- הודעת הרשות על ההתאמות שנקבעו (טופס 4)

חוברת זו הוכנה על ידי:

שולמית כהן, מפקחת ארצית אגף חינוך מיוחד
חגית רובין, נאוה ריינר ודבורה מנחם מדריכות ארציות להנגשה
תשע"ט, 2019

רקע: חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והתקנות שהותקנו מכוחו, נועדו להבטיח את זכותו של האדם להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בתחומי החיים השונים וכן לתת מענה הולם לצרכיו. החוק הגדיר אדם עם מוגבלות כ"אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים".

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות כולל תחומים רבים וביניהם גם את תחום החינוך (סימן ז': מוסדות חינוך, מוסדות על-תיכוניים, שירותי חינוך והשכלה - נגישות)

לתלמיד עם מוגבלות, ולהורה עם מוגבלות יש זכות לקבל התאמות נגישות לשירותי חינוך ולמבנה.

הנגשת מערכת החינוך בהתאם לצרכים של תלמיד או הורה עם מוגבלות תאפשר לתלמיד לממש את זכותו לחינוך ולשוויון ותאפשר להורה עם מוגבלות לקחת חלק בחוויות הלימודיות של ילדיו.

החוק והתקנות מחייבים את הרשויות והבעלויות על המוסד החינוכי להנגיש את מוסדות החינוך ואת השירות החינוכי הניתן על ידם לתלמידים עם מוגבלות ולהורים עם מוגבלות, **ככל שהמוסד החינוכי לא מותאם עבורם.**

חשוב להדגיש: ההנגשה תבוצע תוך שמירה על כבודו ופרטיותו של התלמיד או ההורה, ותאפשר להם לקבל את השירות בעצמאות, בבטיחות ובאופן שוויוני. כל זאת, כחלק בלתי נפרד מהשירותים והפעילויות הניתנים לכלל ציבור התלמידים וההורים. למעט במקרים חריגים בהם ההפרדה נחוצה למתן השירות או כאשר ההנגשה תפגע באופן מהותי בפעילות החינוכית.

1. תקנות התאמות נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה

ביולי 2018 פורסמו תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות - התאמות נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה. האחריות על יישום החוק והתקנות חלה: על בעל מוסד החינוך (שהינה הרשות המקומית/בעלות), על הרשות המקומית כגוף שמנהל את הרישום ועל משרד החינוך, לפי העניין.

התקנות מחייבות לתת התאמות נגישות העונות על צרכי התלמיד וההורה, והן כוללות פירוט אודות סוגי ההנגשה הניתנים, ככלל, במערכת החינוך (יש לציין כי רשימת ההתאמות בתקנות אינה מחייבת ויכולות להיות התאמות נוספות שלא צוינו בתקנות). ההנגשה במערכת החינוך הנה הנגשה פרטנית עבור התלמיד בהתייחס לצרכיו האישיים ונקבעת לאחר מיפוי מתאים, בתחילת שנת הלימודים או בכל שלב במהלך הלימודים במסגרת החינוכית, והכל בתוך פרק זמן סביר ובהקדם ככל הניתן.

חובת ההנגשה הפרטנית חלה עבור תלמידים עם מוגבלויות (מוגבלות קבועה או זמנית) הלומדים במוסדות החינוך בגילאי גן ילדים ועד כיתה י"ב בחינוך הרגיל או עד גיל 21 בחינוך המיוחד ועבור הורה עם מוגבלות שילדו לומד במוסד חינוכי.

בנוסף, מחייבות התקנות את משרד החינוך להנגיש את שירותי החינוך שניתנים על ידו ובכלל זה: מבחני בגרות, מבחנים ארציים וחומרי למידה שזכויות היוצרים עליהן של משרד החינוך.

רשות מקומית/בעלות, שחלה עליה חובת ההנגשה, תהיה אחראית לכך כי התאמות הנגישות, יהיו תקינות וזמינות. נדגיש כי בעל מוסד חינוך או אדם אחר לא יטיל תשלום על אדם עם מוגבלות - בשל בקשה ובשל ביצוע התאמות נגישות הנחוצות לשם הנגשת השירות בשבילו לפי תקנות הנגישות.

** פירוש המונח "הממונה" בו ייעשה שימוש במסגרת חוברת זו - עובד מקצועי מטעם משרד החינוך שמונה ע"י שר החינוך לצורך יישום תקנות הנגישות.

2. הנגשה פרטנית לתלמיד במערכת החינוך

התאמות ההנגשה, הניתנות במסגרת ההנגשה הפרטנית, מיועדות לאפשר לתלמיד השתתפות מלאה בכל פעילות חינוכית. לאפשר לו להתנייד ממקום למקום בתוך המוסד החינוכי, להנגיש עבורו פעילויות לימודיות שאינן נגישות, לדוגמה: להנגיש ידע בערוצים ויזואליים במקום שמיעתיים, או שמיעתיים במקום ויזואליים, לאפשר תקשורת בערוצים חליפיים, לאפשר רכישת ידע, להביע את עצמו כמו שאר בני גילו ללא מוגבלות ועוד.

מטרת ההנגשה הינה לתת כלים לתלמיד להתמודד עם הלמידה בשים לב להתאמות הנובעות מהמוגבלות. כמו כן, על הצוות החינוכי המקצועי להתאים את תכנית הלמידה לתלמיד עם המוגבלות, לפי שיקול דעתו, בהתחשב במוגבלות וברמת התפקוד של התלמיד וצרכיו, ומבלי שתהיה פגיעה במהות הנלמדת בתכנית הלימודים.

ההתאמה הפרטנית לתלמיד תקבע **בישיבה רב מקצועית**, בהשתתפות גורמי המקצוע הרלוונטיים, בה ייבחנו צורכי ההנגשה של התלמיד.

המלצת הצוות הרב מקצועי בעניינים הקשורים לאישור התאמות פרטניות טכנולוגיות וכן הנגשת טיולים – יועברו לבחינה ולאישור ע"י הממונה המקצועי מטעם משרד החינוך.

תחומי ההנגשה:

- **התאמות הנגשה פיזיות***: תלמידים עם מוגבלות, לדוגמה: בתחום הפיזי, מוגבלות בשמיעה ומוגבלות בראיה, הלומדים במוסדות חינוך, שהמבנה והריהוט אינם מותאמים לצורכיהם, זכאים להתאמות שיבוצעו באחריות ובאמצעות הבעלות על המוסד החינוכי או על ידי הבעלים על המבנה לפי חלוקת האחריות שקבועה בחוק השוויון.
* אם הבעלות על מוסד החינוך מבקשת השתתפות ממשרד החינוך עליה לפנות לשם כך למשרד.
* בכל מקרה, גם החלטה של משרד החינוך לא להשתתף במימון אינה גורעת מהחובה של הבעלות על מוסד החינוך לספק את התאמות שנדרשות.
- **התאמות הנגשה בתחום הפדגוגי**: תלמידים עם מוגבלות הזקוקים להתאמות בדרכי ההוראה, בלמידה, בחומרי הלמידה וההבחנות, תיבחן זכאותם להתאמות על ידי הצוות החינוכי והטיפולי בבית הספר, שכן אישור ומתן התאמות אלו הן באחריות הבעלות על המוסד החינוכי או משרד החינוך.
לגבי התאמות בדרכי ההיבחנות בבחינות הבגרות – על ביה"ס לפעול לפי נהלי אגף לקיוות למידה בשפ"י במשרד החינוך.

- **התאמות הנגשה בתחום פדגוגי-טכנולוגי***:** תלמידים עם מוגבלות הזקוקים להתאמות טכנולוגיה מסייעת, תיבחן זכאותם על ידי הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בהתאם למוגבלות (מומחי התחום מהמתי"א, מומחי התחום מהמתי"א המתמחה לעיוורים, מומחה תחום מהמרכז הטיפולי לכבדי שמיעה וחרשים) יחד עם הצוות החינוכי והטיפולי בבית הספר.

- **טיולים ופעילויות פנים וחוץ בית ספריות***:** על הבעלות של המסגרת החינוכית להבטיח שפעילות חינוכית מחוץ לבית הספר כגון: פעילות מסוג טיולים, סל תרבות, סיורים, פעילות ספורט ופעילות אתגרית, תהיה נגישה בהתאם לצרכי התלמידים. תינתן עדיפות לפעילות כללית נגישה ואולם, ניתן במקרים מיוחדים לקיים פעילות נפרדת ובלבד שהובטח קיומה של חלופה נגישה, הולמת ומכבדת הפתוחה לכלל התלמידים, בהשתתפות תלמידים עם מוגבלות ותלמידים ללא מוגבלות.

* ככל שהבעלות מבקשת לקבל השתתפות במימון ההנגשה הפרטנית הפיזית ע"י משרד החינוך, קביעת ההתאמות יהיו על בסיס שיקול הדעת המקצועי של מומחי התחום במשרד החינוך, ובהתאם למדיניות המשרד בנושא.

** ככל שהבעלות מבקשת לקבל השתתפות במימון ההנגשה הפרטנית הטכנולוגית ע"י משרד החינוך, קביעת ההתאמות יהיו על בסיס שיקול הדעת המקצועי של מומחי התחום במשרד החינוך, ובהתאם למדיניות המשרד בנושא.

*** ככל שהבעלות מבקשת לקבל השתתפות במימון ההנגשה הפרטנית הטכנולוגית ו/או בטיולים ופעילויות בית ספריות, ע"י משרד החינוך, קביעת ההתאמות יהיו על בסיס שיקול הדעת המקצועי של מומחי התחום במשרד החינוך, ובהתאם למדיניות המשרד בנושא.

3. הגשת הבקשה להנגשה:

1. בעת רישום ילדכם למוסד חינוכי, או בעת התעוררות הצורך בהתאמה במהלך הלימודים, יש למלא את טופס הבקשה (מצ"ב נספח 1) בצירוף מסמכים המעידים על אופי המוגבלות של התלמיד/הורה בהקשר לתפקודו במוסד החינוכי. המסמכים המומלצים שיש לצרף לבקשה הם כמפורט בטבלה:

מוגבלות	המסמכים הנדרשים
מוגבלות בשמיעה	בדיקת שמיעה והמלצה של המרכז הטיפולי מחוזי לתלמידים כבדי שמיעה וחרשים
מוגבלות בראייה	בדיקת ראייה והמלצה של מומחי תחום ראייה מהמתי"א המתמחה במחוז
לקויות למידה, משכל גבולי	אבחון פסיכו-דידקטי המעיד על לקות הלמידה וצרכי התלמיד
מוגבלות שכלית התפתחותית	דו"ח של ועדת האבחון של משרד הרווחה על פי חוק וגורם מקצועי נוסף שאבחנתו קבילה בהלימה ללקות/ויות הנוספת/ות
מוגבלות פיזית ומחלות נדירות	חו"ד של רופא ילדים בעל ניסיון עבודה של 3 שנים לפחות במכון מוכר להתפתחות הילד / רופא מומחה בניירולוגיה של הילד ובהתפתחות הילד
הפרעות נפשיות הפרעות התנהגותיות הפרעות רגשיות	חו"ד של פסיכולוג חינוכי / פסיכולוג התפתחותי / פסיכולוג קליני / מומחה בפסיכיאטריה של ילדים ונוער
אוטיזם/ ASD	חו"ד של פסיכיאטר של ילדים ונוער / רופא ילדים במכון להתפתחות הילד / מומחה בניירולוגיה ובהתפתחות הילד
מחלות נדירות	חו"ד של רופא ילדים בעל ניסיון עבודה של 3 שנים לפחות במכון מוכר להתפתחות הילד / רופא מומחה בניירולוגיה של הילד ובהתפתחות הילד
מוגבלות זמנית	חו"ד של רופא מומחה בתחום המוגבלות.

2. טופס הבקשה והאישורים יוגשו למחלקת החינוך ברשות המקומית בה לומד או ילמד התלמיד (ככל שמדובר במוסד חינוך רשמי) או לבעלות על המוסד החינוכי (במוסד חינוך מוכר שאינו רשמי או במעמד פטור) בעת רישום התלמיד למוסד החינוכי. תלמיד שכבר לומד במערכת החינוך רשאי להגיש בקשה בכל עת.
3. אם ילדכם זקוק להתאמה פיזית של מוסד החינוך, הנכם זכאים לרשום את ילדכם **ברישום מוקדם**, לפני המועד הפורמאלי לפתיחת רישום ילדים לגנים ולבתי ספר, עד 15 חודשים לפני המועד הפורמאלי לפתיחת שנת הלימודים וזאת על מנת שהרשות/הבעלות תוכל להערך בהתאם כדי לבצע את ההנגשה עד לקליטת התלמיד במוסד החינוכי בהתאם לחוזר מנכ"ל.

4. במעברים בין מסגרות חינוך, כגון: מגן לגן, מגן לבית הספר, מבית הספר היסודי לחטיבת הביניים ועוד; במקרים של שינוי מקום מגורים; או עקב שינוי במצב הרפואי עליכם להגיש בקשה **חדשה ועדכנית**. גם במקרים כאלה ניתן להגיש בקשה לרישום מוקדם.

** אם במעבר בין שלבי חינוך יש לתלמיד עם מוגבלות אפשרות רישום יחידה, תבצע הרשות המקומית את ההגשה של שלב החינוך הבא מבעוד מועד ובלי להמתין למועד הרישום לשלב החינוך הבא, זאת בכפוף לאישור מראש של משרד החינוך.

5. עותק של בקשתכם ישלח למנהל המסגרת החינוכית בה לומד או ילמד ילדיכם. זאת על מנת שהוא יפעל לבצע באופן מיידי את ההתאמות שביכולתו לבצע, ויעביר את יתר הבקשות הלאה לטיפול הבעלות.

4. טיפול בבקשה להתאמות הנגשה פרטנית לתלמיד

א. תלמידים הזקוקים להנגשה פיזית:

- הבעלות/ הרשות המקומית תזמן צוות מקצועי לצורכי סיור במסגרת החינוכית בה לומד/ילמד התלמיד בהשתתפות מורשה נגישות של הבעלות לצורך קביעת ההתאמות הנדרשות.
- הרשות המקומית/ הבעלות תגבש את המלצותיה לבקשה להנגשה פיזית הדורשת היתר בנייה - בתוך 60 ימים. לעניין התאמות אחרות- יש לגבש המלצה בתוך 30 ימים, ואם נדרש כבש (רמפה) - בתוך 14 ימים.
- אם אין צורך בהיתר בנייה: על בעל מוסד החינוך להתחיל בביצוע התאמות הנגישות, או לרכוש את העזרים הדרושים לתלמיד, לפי החלטת הממונה, בסמוך לאחר שנודע לו עליה, ולסיים את הביצוע לפי לוח זמנים שנכלל בתכנית, וטרם יום תחילת שנת הלימודים.
- אם הבקשה מחייבת היתר בנייה:
ייקבע לוח זמנים של 10 חודשים לכל היותר, אם יש כבר היתר בנייה **או אם התאמת הנגישות תבוצע בבניין המרכזי.**
- אם אין היתר בנייה, או אם יש צורך בהוצאת היתר בנייה חדש: יקבע לוח זמנים של 18 חודשים לכל היותר. הממונה רשאי לקצר לפי שיקול דעתו או להאריך, בנסיבות מיוחדות, את לוח הזמנים עד חצי שנה. והכול למעט עיכוב הנובע מנסיבות שאינן בשליטת בעל מוסד החינוך ובעל מוסד החינוך דיווח עליהם לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.
- ערב - על החלטת משרד החינוך בנוגע להשתתפות/ אי השתתפות בתקצוב בינוי, ניתן להגיש ערר למנכ"ל משרד החינוך.

ב. תלמידים הזקוקים להנגשות פדגוגיות וטכנולוגיות:

- מנהל בית הספר יזמן דיון בישיבה רב מקצועית בהשתתפות מומחי תחום (בהתאם למוגבלות) לצורך מיפוי וקביעה של כלל ההתאמות הנדרשות לתלמיד. על המוסד החינוכי למפות ולגבש את ההתאמות הנדרשות לתלמיד בתוך 30 ימים מיום הגעת הבקשה לרשות המקומית/בעלות.
- המלצת הצוות תתבסס על היכרות מעמיקה עם התלמיד.
- במידה וטרם קיימת הכרות מספקת עם התלמיד ועל כן הצוות הרב מקצועי לא יכול להגיע להחלטה בנוגע לכלל המענים הרלבנטיים הנדרשים לתלמיד, הוא יקבל החלטה חלקית בהתאם למידע הקיים בפניו ויקבע ישיבה נוספת, עד חודש ימים לאחר העמקת ההכרות עם צרכי התלמיד.
- המלצות הצוות הרב מקצועי יועברו ע"י מנהל בית הספר לאישור הממונה המקצועי.
- הממונה יעביר את החלטתו לרשות המקומית/בעלות לצורך ביצוע.
- הרשות המקומית/בעלות תיידע את ההורים על ההתאמות שאושרו (נספח 4)
- במידה וההתאמות הטכנולוגיות נרכשו בהשתתפות משרד החינוך – יעביר מנהל המסגרת, מיד עם הגעתן של ההתאמות למסגרת החינוכית לחתימת ההורים טופס אישור הורים (נספח 5).
- הסכמת וחתימת ההורים היא תנאי למסירת ההתאמות לתלמיד.

ג. תלמידים הזקוקים להנגשה בטיולים ובפעילויות פנים וחוץ בית ספריות:

- מנהל בית הספר יזמן דיון לצורך מיפוי ההתאמות הנדרשות לתלמיד בהתאם לתכנית הטיולים והפעילויות החוץ והפנים בית ספריות המתוכננות, ההמלצות יוצגו בפני ההורים והתלמיד לאישורם.
- להלן ההתאמות האפשריות לטיולים ופעילויות פנים וחוץ בית ספריות אשר משרד החינוך משתתף בתקצובן:

סוג ההתאמה הנדרשת	מי זכאי להנגשה:
הסעה נגישה	תלמידים עם מוגבלות פיזית
נגישון	תלמידים עם מוגבלות פיזית בכפוף לאישור רפואי
תרגום לשפת הסימנים	תלמידים עם מוגבלות בשמיעה
מערכת הגברה ניידת (FM) (בהשאלה)	תלמידים עם מוגבלות בשמיעה
תקצוב לינה הכולל כלכלה למלווה אישי בטיולים הכוללים לינה	תלמיד אשר זכאי לסייע בשגרת הלימודים תלמיד אשר אושר לו ליווי לטיול / לפעילות

ניתן להגיש בקשה לרשות/בעלות להתאמות נוספות אשר הבעלות תחויב במימון ומשרד החינוך אינו משתתף בתקצובן כמו: ליווי סייעת לתלמידים ללא תמיכה מסוג סייעת בשגרה או שהתמיכה מסוג סייעת אינה נותנת כיסוי לשעות הפעילות וסיוע לתגבור של סייעת בכיתת חינוך מיוחד.

- **ערר** - אם בקשת ההורים להתאמות הנגשה מסוג טכנולוגיה או טיולים נדחתה על ידי הרשות המקומית/בעלות, ההורים רשאים להגיש ערר על גבי טופס ערר (נספח מס' 3 ה') שישלח על ידי בית הספר לרכז הנגישות במתי"א (במחוז החרדי למדריך הנגישות) וממנו למחוז.
- ההחלטה בערר תינתן בכתב בתוך 30 ימים מיום קבלת הערר במחוז. החלטת ועדת הערר הנה סופית.

ד. תלמידים הזקוקים לסיוע של חיית שירות (כלב):

- הזכאות תקבע על בסיס החלטה משותפת עם צוות בית הספר ואנשי המקצוע מטעם הגורם המקצועי המאלף את הכלב.
- ככלל, יש להעדיף אישור זכאות לחיית שירות עבור תלמיד בגיל תשע ומעלה עם תפקוד קוגניטיבי בתחום הנורמה אשר לו מוגבלות פיזית, במקרים אחרים – יובאו לדיון מקצועי אצל המדריך המחוזי לנגישות.
- הבעלות והמוסד החינוכי אינם אחראים לדאוג לרווחתה של חיית השירות בזמן שהותה במוסד החינוכי.

5. לתשומת ליבכם ההורים:

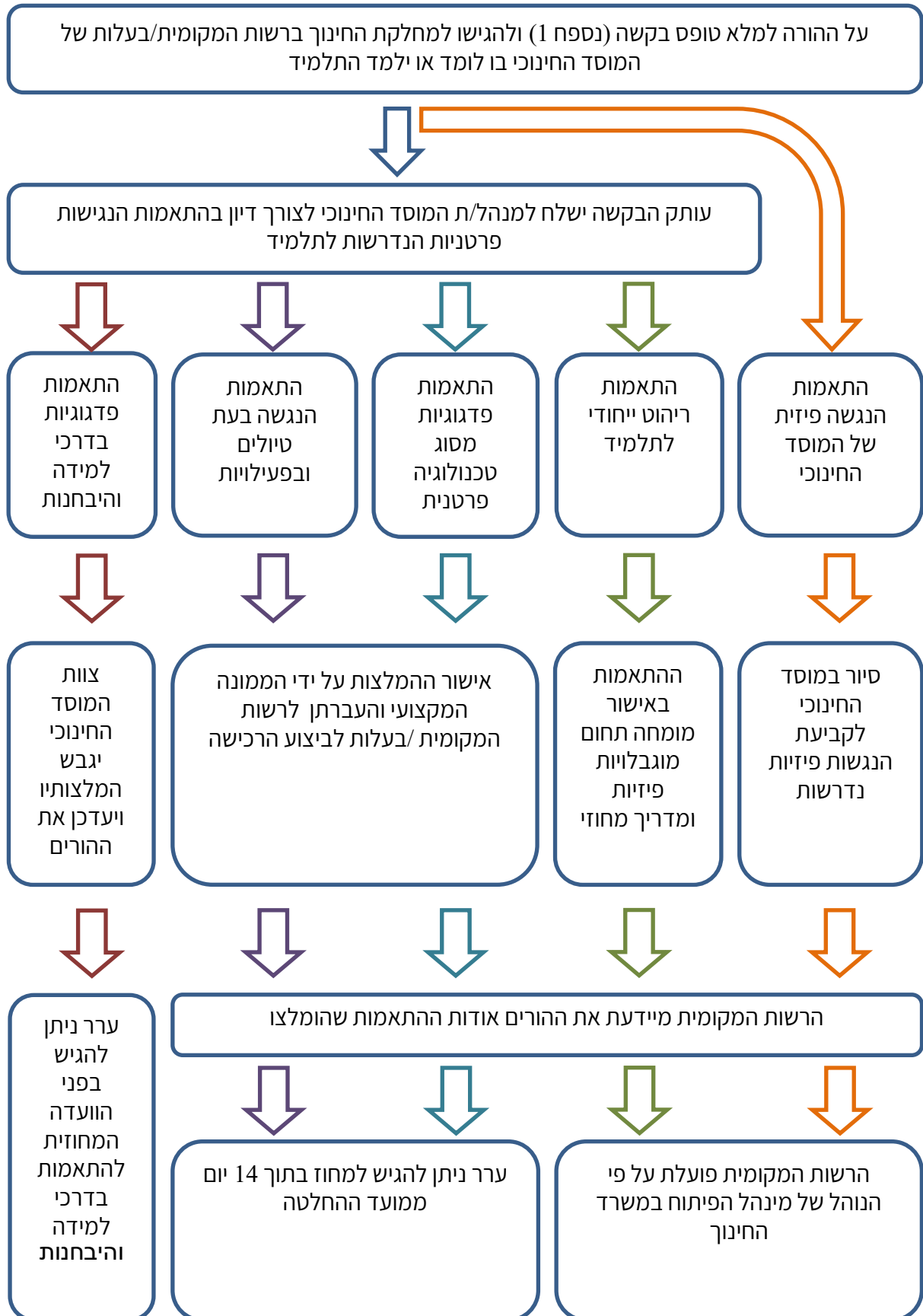
- יש לדאוג שילדך יגיע עם ההתאמות שנרכשו עבורו למסגרת החינוכית מידי יום ביומו.
- במידה והצוות החינוכי מתרשם כי בבית יעשה/נעשה בהתאמות שימוש בלתי ראוי, או במידה והתלמיד אינו מביא אותן עמו באופן שוטף למסגרת- רשאי הצוות לקבוע שההתאמות שרכשה בעלות המוסד החינוכי יועמדו לצרכי התלמיד במסגרת החינוכית בלבד והתלמיד לא יורשה לקחת אותן עמו לביתו.
- אם הצוות של המסגרת החינוכית יקבע שהתאמות הנגישות אינן נותנות את המענה הנדרש לצרכי נגישות התלמיד או שהתלמיד אינו זקוק להנגשה שאושרה לו, יוחזר הציווד (ככל שהיתה השתתפות ע"י המשרד) למתי"א / למתי"א המתמחה/ למרכז הטיפולי לכבדי שמיעה וחרשים לשימוש תלמידים אחרים או לשם השאלה זמנית לתלמידים אחרים.
- לא תינתן כפל התאמה: אין אפשרות לקבל מימון להתאמות משני משרדי ממשלה לאותה מטרה (לדוגמה התאמות טכנולוגיות לצרכי הנגשת תקשורת גם ממשרד החינוך וגם ממשרד הבריאות), אך ניתן להשלים ציוד חסר, שלא ניתן דרך סל הבריאות, דרך ההנגשה הפרטנית.
- אולם, במידה ותלמיד לומד בשני מוסדות חינוך במקביל ובלבד שניתן אישור הפיקוח לכך, לא יחשב כפל התאמה.
- יש לדווח באופן מידי למסגרת החינוכית ולבעלות על כל אירוע של נזק למכשיר וזאת, בהתאם לתנאי הביטוח.
- במקרה של אובדן/ גניבה של המכשיר – באחריות הבעלות לספק מכשיר חלופי.
- אין למכור ו/או להשאיל, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, את המכשיר לשום גורם אחר.

6. טיפול בבקשה להתאמות הנגשה פרטנית להורה

- הורה עם מוגבלות, הזקוק להתאמות נגישות לצורך השתתפות בפעילויות המתקיימות במסגרות החינוכיות הקשורות לילדיו, זכאי **להתאמות נגישות** במוסד החינוכי בכפוף לתקנות ולנהלים. דוגמאות:
- **הורה עם מוגבלות פיזית:** זכאי להנגשת דרכי הגישה בבית הספר.
  - **הורה עם מוגבלות בראיה:** זכאי להנגשת דרכי גישה בבית הספר ובמידת הצורך לליווי מהחניה אל היעד הנדרש. בית הספר ידאג לזימון לאספות הורים באופן הנגיש להורה (לדוגמה באמצעות שיחת טלפון או הודעה קולית). מחנך הכיתה ידאג להנגשת מידע חזותי להורה עם מוגבלות בראיה.
  - **הורה עם מוגבלות בשמיעה:** זכאי לקבלת תרגום לשפת הסימנים של טקסים ופגישות אישיות. בנוסף בית הספר ידאג לזימונים למוסד החינוכי באופן הנגיש להורה (לדוגמה באמצעות SMS).
  - **הורה עם מוגבלות קוגניטיבית:** על המורה להשתמש בשפה מתאימה באסיפות הורים, בטפסים ובמסירת מידע.

יש לציין שמדובר בדוגמאות בלבד וההתאמות הן פרטניות בהתאם לצרכי ההורה.

7. תהליך ההגשה הפרטנית לתלמיד:

(התוספת הראשונה תקנה 4 (א):)

שם התלמיד: ..... תאריך לידה: ..... מספר זהות: .....

שם המבקש (הורה/רושם אם אינו הורה): ..... מספר זהות של ההורה: .....

שם ההורה: ..... מספר זהות של ההורה: .....

כתובת: .....

לומד בגן/בית ספר, שם המסגרת: .....

מספר טלפון, רגיל ונייד, להתקשרות עם הגורם המגיש את הבקשה (הורה/רושם אם אינו הורה): .....

כתובת דואר אלקטרוני של מגיש הבקשה: .....

אני מבקש הנגשה פרטנית לתלמיד/לאביו של התלמיד/לאימו של התלמיד (מחק את המיותר), שלו מגבלות בתחומים האלה הנוגעות לתפקודו במוסד החינוך (יש לפרט את אופי המגבלות בכל תחום, והשלכותיהן על התפקוד במוסד החינוך):

.....
.....

אני מצרף בזה מסמכים רפואיים ואחרים המעידים על אופי המגבלות של מי שמתבקשת בשבילו ההנגשה, הנוגעות לתפקודו במוסד החינוך - פרט בתמצית את תוכנם של המסמכים המצורפים*:

.....
.....

המבקש רשאי לציין בתמצית את סוג ההתאמות המבוקשות:

.....
.....

פרט אם התלמיד/ההורה המבקש את ההנגשה מקבל התאמה בפועל או סיוע כספי לשם ביצוע התאמה מגורם אחר - יש לפרט את מהות הסיוע והיקפו, ולציין מיהו הגורם המסייע (משרד הבריאות, משרד הרווחה, משרד הכלכלה, משרד החינוך - דרך מערך החינוך המיוחד, תמיכה מסל שילוב או בדרך אחרת, הרשות המקומית, הביטוח הלאומי, עמותה פרטית או כל גוף אחר); אם כן - יש לצרף מסמכים המעידים על מהות הסיוע והיקפו:

.....
.....

הערות נוספות, לשיקול דעתו של הגורם המבקש:

.....
.....

חתימת המבקש

תאריך

* הבהרה - אם אין די במסמכים המצורפים לצורך קבלת ההחלטה, יחזיר המנהל את הבקשה לרושם לצורך השלמת מסמכים לפי תקנה (4) ד (לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות נגישות פרטנית לתלמיד

ולהורה, התשע"ח 2018), בתוך פירוט המסמכים הנדרשים והגורמים שמהם יש לקבל מסמכים אלה.

נספח מס' 2- תוספת שנייה (תקנות 13(ד) ו-18)

מדובר בדוגמאות להתאמות נגישות וניתן לבקש גם התאמה שאינה מצויה ברשימה

- (1) הנגשה של חניה או תחנות הורדה אם הן מצויות בתוך שטח בית הספר, לפי ת"י 1918;
- (2) דרך נגישה משער בית הספר ובכל שבילי בית הספר שהם דרך נגישה תעמוד בדרישות ת"י 1918 בחלקים הנוגעים לעניין; הדרכים המיועדות לשימוש הציבור ובכלל זה מדרגות ובתי אחיזה יעמדו בהוראות הת"י האמור;
- (3) ברזיות, מכשולים, כניסות, שולי רצפת החצר ומיתקני שעשועים בחצר יסומנו בניגוד חזותי ומישושי לפי הוראות ת"י 1918 בחלקים הנוגעים לעניין;
- (4) שילוט – לפי תקן ישראלי ת"י 1918 חלק 4;
- (5) סימון מכשולים מסוכנים לפי תקן ישראלי ת"י 1918 באותם מקרים שבהם לא ניתן להסיר אותם;
- (6) מקום מוגבה כהגדרתו בפרט משנה 20 לפרט 2 בתוספת הראשונה לתקנות נגישות בניין קיים יסומן לפי הוראות טור ג' שלצד פרט המשנה האמור;
- (7) הצללה בכניסות, במבואות של בית הספר ובכיתה; הצללה של 15% משטח החצר ונוסף על כך 20 מטרים רבועים, ובהתחשב במיקום מיתקני משחקים אם ישנם;
- (8) סימון חזותי של קירות ודלתות שקופים לפי תקן ישראלי 1918 חלק 4;
- (9) בתא שירותים אחד לפחות במוסד החינוך יהיה ניגוד חזותי בין המשתנות, אם קיימות, לעומת קיר לפי חלק 6 של ת"י 1918;
- (10) דלתות הכיתות והחדרים במוסד החינוך יהיו בצבע בניגוד חזותי לסביבה; ידית הדלת תהיה בצבע שהוא בניגוד חזותי לכנף הדלת;
- (11) אמצעי הפעלה, ובכלל זה מתגי הפעלה של תאורה, יהיו בניגוד חזותי ומישושי לקיר ובלא פינות חדות;
- (12) תאורה – התאמה לפי צרכיו של התלמיד;
- (13) התאמת לוחות הקיר באמצעים סביבתיים למניעת סנוור והושבת התלמיד במקום המיטבי למניעת סנוור מהלוח; יישמר ניגוד חזותי גבוה בין אמצעי הכתיבה על הלוח לבין הלוח; הנמכת לוח לתלמיד הזקוק לכך;
- (14) שקעי חשמל מרובים מהרגיל בכיתה האם ובחדרי ספח וחדרי טיפולים – לשימוש בטכנולוגיה מותאמת לתלמיד עם מוגבלות; יש למקם את השקעים כך שלא יצרו מפגע ומכשול במקומות שבהם הותקנו;
- (15) הנגשה באמצעות ברייל או אמצעי מתאים אחר על מגירה או תא של תלמיד לפי ת"י 1918 חלק 4;
- (16) כתוביות ברייל או אמצעי מתאים אחר, לפי ת"י 1918 חלק 4 על קירות הכיתה לשיתוף תלמיד עם מוגבלות בתוכני הלימוד;
- (17) הנגשת כיתה במוסד חינוך לתלמיד עם מוגבלות תהיה לפי ת"י 2004 חלק 1 אקוסטיקה במבנים שאינם למגורים; במרחבי למידה במבני קבע, קריטריונים דרישות תוכן וקווים מנחים; תאורה חזקה – שתאיר את הלוח ואת פני המורה או מתורגמן אך לא תסנוור; התאמה אקוסטית של כיתה באותם מקרים שבהם אין די בהושבת התלמיד במיקום מתאים; ההתאמה תבוצע באמצעות בחירת מיקום שקט בכיתה, וילונות, כיסוי רגלי רהיטים בגומי, רצפה רכה ובמקרים חריגים איטום פרוצות, זיגוג כפול בחלונות, דלת כבדה עם פסי אטימה, והתאמה באמצעות הזנת מזגן ושימוש ברכיבים בולעי קול;
- (18) התאמה אקוסטית של כיתה באותם מקרים שבהם אין די בהושבת התלמיד במיקום מתאים באמצעות וילונות, כיסוי רגלי רהיטים בגומי ובמקרים חריגים, התאמה באמצעות הזנת מזגן ושימוש ברכיבים בולעי קול;
- (19) ארון אישי עם מנעול שמותאם לתלמיד, לשם אחסון ציוד טכנולוגי להנגשה ומערכות הגברה; הארון יכלול שקעים לצורך טעינת ציוד אלקטרוני וחשמלי;
- (20) שולחן מותאם לתלמיד עם מוגבלות לפי המלצת הצוות המקצועי הנוגע לעניין במשרד החינוך;
- (21) כיסא מותאם לתלמיד עם מוגבלות לפי המלצת הצוות המקצועי הנוגע לעניין במשרד החינוך;
- (22) אמצעי מעבר מסוג מנוף למתקשים בניידות במעבר לאסלה ובחזרה; זאת לפי המלצת הצוות המקצועי הנוגע לעניין במשרד החינוך;

- (23) ביצוע מטלות במקום נפרד (פינות עבודה יחידניות), תוך הימנעות, עד כמה שאפשר, מרעש סביבתי והפרעה; וכן חדר לעבודה פרטנית עם תלמיד;
- (24) אם יש בבית הספר שירותי הסעדה, שירותי ההסעדה יונגשו לתלמידים עם מוגבלות באמצעות שילוט מונגש של סוגי המזון המוצעים לתלמידים, עובד בית הספר יסייע לתלמיד כאמור בזיהוי המזון ונשיאתו, באיתור מקום ישיבה פנוי ויתאר לו בקול את כלי האוכל והאבזרים על שולחן האוכל; לתלמיד עם מוגבלות תבוצע בין השאר הנגשה של אחד השולחנות לפי תנאי ת"י 1918 חלק 1 לעניין שטח חופשי לכיסא גלגלים (2.6.1) חללים חופשיים לברכיים וכפות רגליים (2.6.2) וטווח הגעה לחזית (2.6.3.1);
- (25) אם יש בבית הספר שירותי הסעדה וההסעדה בחדר האוכל היא בשיטת השירות העצמי – שבה הסועד נוטל את המזון אל צלחתו בעצמו – יודא הבעלים כי כל סוגי המזון המוצעים לציבור יהיו בטווח הגעה של אדם עם מוגבלות ובין השאר לפי הוראות ת"י 1918 חלק 1 בסעיפי הדנים בטווח הגעה (2.6.3.1 עד 2.6.4);
- (26) הקצאת חדר לצורך אכילה בפרטיות;
- (27) אם מוצבות בבית הספר מכונות למתן שירות אוטומטי או מיתקנים להספקת מים חמים או קרים לשתייה – אך למעט מיתקנים שנועדו לשתייה מהברז במישרין – יודא הבעלים כי מציב המכונות האוטומטיות הציג מכונות כאמור העומדות בדרישות ת"י 1918 חלק 4 סעיף 2.11;
- (28) אם פועל בבית הספר לוח הודעות אלקטרוני, שירות הודעות במייל ושירות הודעות במסרונים לרדיו טלפון נייד (רט"ן), יודא הבעלים כי שירות ההודעות נגיש לתלמיד או הורה עם מוגבלות; אם נעשה שימוש בשילוט אלקטרוני או במסמך מידע המתחלף לאחר זמן, המידע הניתן בשלט יתחלף בתוך פרק זמן סביר לקריאה נוחה; נעשה שימוש באותיות זזות, מהירותן לא תעלה על 1 מטר ב-5 שניות;
- (29) בבית ספר שבו יש מערכת כריזה – המידע הנמסר במערכת הכריזה יהיה נגיש לתלמידים עם מוגבלויות; המידע שמועבר במערכת הכריזה יימסר בדיבור איטי וברור ובשפה פשוטה עד כמה שאפשר;
- (30) התאמת תכנית הלמידה על פי שיקול דעתו של הצוות המקצועי הנוגע לעניין בהתחשב במוגבלות וברמת התפקוד של התלמיד ובצרכיו, באמצעות התאמות בדרכי הוראה בלא פגיעה במהות הנלמדת לפי תכנית הלימודים הנלמדת בכיתה; שינויים בתוכני הוראה כגון; קביעת סדרי עדיפויות, צמצום או הרחבה של החומר הנלמד והחלפת חומרי לימוד, בתוך התנסות בלמידה בלי לפגוע ביכולתו של התלמיד להתקדם ולתפקד באופן עצמאי עד כמה שאפשר;
- (31) דרכי הוראה מותאמות – שימוש בדרכי הוראה מותאמות, בין השאר תיווך, לצורך הקניית הידע והמיומנויות הנדרשות בכל מקצועות הלימוד;
- (32) התאמת חומרי לימוד, תוך שימוש בשפה המובנת לתלמיד, לפי המוגבלות ולפי רמת התפקוד שלו; שימוש באמצעים כגון: שכתוב, הכנת תקציבים, שימוש בסמלים, פישוט לשוני, פורמט אודיו ופורמט מקוון, או ברייל, והכול לפי צרכי התלמיד; וכן שפה פשוטה;
- (33) התאמת דרכי ההבחנות לתלמיד על בסיס המלצות של הצוות המקצועי הנוגע לעניין, בהתחשב במוגבלות וברמת התפקוד של התלמיד ובצרכיו, בלי לפגוע במהות הנבדקת;
- (34) עזרי לימוד חזותיים – ובכלל זה שכפול דפים בהיקף מספיק לתלמיד עם מוגבלות כדי להנגיש לו את הלמידה באמצעים חזותיים;
- (35) מתן אפשרות להגיש עבודות ושיעורי בית באמצעים דיגיטליים;
- (36) כתוביות תקשורת תומכת חלופית (להלן – תת"ח) על מגרות ותאים של תלמידים;
- (37) תת"ח – כולל התאמה של חומרי למידה ושימוש בסימן תת"ח;
- (38) כתוביות תת"ח על קירות הכיתה לשיתוף תלמיד בתוכני הלימוד;
- (39) התאמת טכנולוגיות מסייעות לתלמיד שיעורו מומחי התחום של משרד החינוך לפי מוגבלותו, רמת התפקוד וצרכי ההנגשה של התלמיד; מומחי התחום כאמור יתחשבו בטכנולוגיות המשתנות בעולם; לדוגמה: טאבלט, מחשב נייד, טלוויזיה במעגל סגור (טמ"ס), צג ברייל, עכברים ומקלדות מותאמים, מקרן, לוח חכם, מדפסת צבעונית, תוכנות מחשב להעשרת שפה ולפיתוח דיבור ולסיוע בלימוד מקצועות עתירי שפה, תוכנות מחשב ללימוד מתמטיקה מדעים וגאוגרפיה, תוכנות ללמידה שמיעתית ולשפת סימנים;
- (40) שפת סימנים ותמלול;
- (41) מעמד ספרים;

- (42) זכוכית מגדלת;
- (43) תוכנת ברייל;
- (44) התקן נייד להשמעת קובצי קול;
- (45) מדפסת ברייל למוסד לחינוך מיוחד שבו לומדים יותר מ-5 תלמידים עם מוגבלות המשתמשים בברייל;
- (46) אמצעי עזר להמחשה;
- (47) מחשבון ותרגומון מדברים;
- (48) פעמון עם נורה מהבהבת – לתלמידים עם מוגבלות;
- (49) מערכת הגברה אישית, כיתתית, או ניידת, מסוג שאישר משרד החינוך;
- (50) במסגרת הנגשה אקוסטית של כיתה יש להעדיף אם אפשר את מיקום הכיתה לתלמיד עם מוגבלות במיקום שקט עד כמה שאפשר;
- (51) סיוע ותמיכה בשימוש בעזרים הטכנולוגיים הניתנים לתלמיד עם מוגבלות;
- (52) הדרכה לנותני שירות לפי פרק ז' לתקנות נגישות השירות;
- (53) הדרכה הניתנת לתלמידים בכתב או בעל פה תינתן לתלמיד עם מוגבלות בצורה מותאמת;
- (54) דרכים חלופיות לביצוע אסיפת הורים עם הורה עם מוגבלות כגון שיחת אודיו ויזואלית באמצעות מחשב ורשת האינטרנט;
- (55) זימון לאסיפות הורים באופן הנגיש להורה עם מוגבלות;
- (56) יצירת טפסים מותאמים לתלמידים עם מוגבלות והורים עם מוגבלות;
- (57) התאמות של מידע הנמסר להורים עם מוגבלויות, לפי פרק ח' לתקנות נגישות השירות; תקנון בית ספר מונגש לתלמידים ולהורים עם מוגבלויות;
- (58) אתר האינטרנט הבית ספרי ואתר האינטרנט הכיתתי יונגשו בהתאם לת"י 5568 קווים מנחים לנגישות תכנים באינטרנט;
- (59) התאמות הקבועות לעניין פנימיות לפי תקנה 13 הנמצאות גם במוסד חינוך שאינו פנימייה;
- (60) בריכת שחייה, אם קיימת, תוגש לפי הוראות תקנה 85 לתקנות נגישות השירות, לפי העניין, ולפי חלק כ"א לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970;
- (61) מיתקני ספורט, אם קיימים, יונגשו לפי תקנה 85 לתקנות נגישות השירות.

נספח מס' 3

ערר להחלטת הרשות המקומית/בעלות על התאמות נגישות פרטנית (טופס מס' 3 ה')

תאריך: _____

טופס ערר להחלטת הרשות המקומית/בעלות על התאמות נגישות פרטנית

לכבוד ועדת נגישות המחוזית,

מחוז: _____

א.ג.נ.,

הנדון: טופס ערר על החלטת הרשות להתאמות נגישות פרטנית

ברצוני לערער על התאמות ההנגשה שנקבעו לבני/בתי:

שם התלמיד/ה: _____ ת.ז.: _____

תאריך לידה: _____ כיתה: _____

שם המסגרת החינוכית: _____ שם הרשות המקומית/בעלות: _____

הנימוקים לערעור: _____

יש לצרף לטופס זה את הודעת הרשות המקומית/בעלות על בקשתך להתאמות.

שם ההורה	תעודת זהות	חתימה
----------	------------	-------

העתקים:

רשות המקומית/בעלות
מנהל המסגרת החינוכית

לוגו של הרשות המקומית/בעלות

נספח מס' 4—אישור הורים (טופס מס' 3 ז')

תאריך _____

אישור הורים על קבלת התאמות הנגשה טכנולוגיות

אני מאשר בזאת שבמסגרת ההנגשה הפרטנית, בני/בתי קיבל/ה

מהרשות המקומית/בעלות: _____

שם התלמיד/ה: _____ ת.ז. _____

שם הישוב: _____

שם המסגרת החינוכית: _____

את ההתאמות הטכנולוגיות הבאות:

לפיכך הנני מצהיר/ה ומאשר/ת כי:

התאמות הנגישות נמסרו **בהשאלה** לשם **שימוש בלעדי** של בני/בתי לצרכי למידה במסגרת החינוכית בה הוא לומד.

במידה והצוות במסגרת החינוכית יקבע שהתאמות הנגישות אינן נותנות את המענה הנדרש לצרכי נגישות התלמיד או שהתלמיד אינו זקוק להנגשה שאושרה לו, יוחזר הציוד למתי"א/ מתי"א מתמחה ללקויי ראייה/מרכז טיפולי-חינוכי מחוזי לתלמידים עם כבדי שמיעה וחרשים לשם השאלה לתלמידים אחרים. הנני מתחייב **שילדי יגיע באופן יומיומי עם התאמות שנרכשו עבורו למסגרת החינוכית**, בהתאם להנחיות הצוות החינוכי.

הנחיות הרשות המקומית/הבעלות בנוגע לביטוח ואחריות ידועות לי.

במקרה של במקרה של גניבת הציוד הטכנולוגי, עלי להגיש אישור תלונה מהמשטרה.

הנני מתחייב לדווח באופן מיידי למסגרת החינוכית ולרשות המקומית/בעלות על כל אירוע של נזק למכשיר וזאת, בהתאם לתנאי הביטוח.

הנני מתחייב/ת שלא למכור ו/או לא להשאל, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, את המכשיר לשום גורם אחר.

פרטי ההורים:

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ ת.ז. _____

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ ת.ז. _____

העתק:

ממונה על הנגישות

(לוגו של הרשות המקומית/בעלות)

נספח מס' 5

הודעה להורה על החלטת הרשות/בעלות לבקשת התאמות נגישות פרטנית (טופס מס' 4)

תאריך: _____

לכבוד

הורי התלמיד/ה _____ ת.ז. התלמיד: _____

כיתה: _____ שם מסגרת חינוכית: _____

א.ג.ב.,

בהמשך לבקשתכם להתאמות נגישות פרטנית, התקיים דיון בשיתוף הצוותים המקצועיים.
להלן ההחלטות:

בברכה,

שם מלא _____ חתימה _____ חותמת _____

נציג החינוך ברשות המקומית/נציג הבעלות